

Non-Motor Semptomlar Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Non-Motor Semptomlar Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26478>

Özet

Non-Motor Semptomlar Ölçeği Türkçe Versiyonu (NMSÖ-TR), Parkinson Hastalığı (PH) olan bireylerde motor olmayan bulguların sıklığı ve şiddetini değerlendirmek amacıyla uyarlanmış bir ölçektir. Ölçeğin uyarlama çalışması 2016 yılında Burcu Bulut tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu ölçek, hastaların yaşam kalitesini önemli ölçüde etkileyen çeşitli motor dışı semptom alanlarını (gastrointestinal, uyku, duygudurum vb.) kapsamaktadır. Yapılan psikometrik çalışmalar, NMSÖ-TR'nin klinik ortamda ve araştırmalarda güvenilir ve geçerli bir araç olduğunu göstermiştir.

Ölçek, hastaların evresi ilerledikçe non-motor semptomların ciddiyetinin arttığını istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde ortaya koyarak, hastaların progresyonu ile ilgili önemli klinik bilgiler sunmaktadır. Bu nedenle, NMSÖ-TR, PH yönetiminde ve tedavi etkinliğinin izlenmesinde kritik bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Non-Motor Semptomlar Ölçeği, NMSÖ-TR, Parkinson Hastalığı, Motor Olmayan Bulgular, Hoehn&Yahr, Geçerlilik, Güvenilirlik, KR-20.

Yazarlar

Burcu Bulut

Amaç

Non-Motor Semptomlar Ölçeği'nin temel amacı, Parkinson Hastalığı (PH) tanısı almış bireylerde görülen çeşitli non-motor semptomların (NMS) varlığını, sıklığı ve şiddetini sistematik olarak ölçmektir. Ölçeğin Türkçe versiyonunun (NMSÖ-TR) geliştirilmesi, bu semptomların Türk popülasyonunda güvenilir ve geçerli bir şekilde değerlendirilmesini sağlamayı hedeflemiştir. Bu değerlendirme, klinik tanı ve tedavi planlaması için hayati önem taşımaktadır.

Ayrıca, çalışmanın amaçlarından biri, non-motor semptomların şiddeti ile hastaların klinik evresi arasındaki ilişkiyi incelemektir. Elde edilen bulgular, Hoehn&Yahr evrelemesi yükseldikçe NMS ciddiyetinin de arttığını göstermiştir, bu da ölçeğin hastaların ilerlemesiyle ilişkili klinik durumu yansıttığını teyit etmektedir.

Yapı

Ölçek, non-motor semptomlar yapısını ölçmektedir. Bu yapı, Parkinson Hastalığında motor semptomların yanı sıra ortaya çıkan ve hastanın yaşam kalitesini ciddi şekilde düşüren geni

bir semptom yelpazesini ifade eder. NMSÖ-TR, bu semptomlar? çe?itli alt boyutlarda grupland?rarak de?erlendirir.

Ölçe?in alt boyutlar? aras?nda; gastrointestinal i?levler, üriner i?levler, cinsel fonksiyon, kardiyovasküler/dü?me riskleri, dikkat/bellek fonksiyonlar?, alg? problemleri, duygudurum bozukluklar?, uyku bozukluklar? ve di?er semptom alanlar? bulunmaktad?r. Bu çok boyutlu yap?, PH'nin nöropsikiyatrik ve otonomik yönlerinin kapsaml? bir ?ekilde incelenmesine olanak tan?r.

Geçerlik

NMSÖ-TR'nin geçerlilik çal??malar?, özellikle ölçüt ba??nt?l? geçerlilik (criterion validity) üzerine odaklanm??t?r. Ölçe?in güvenilirli?inin test edilmesinde KR-20 (Kuder-Richardson 20) formülünden yararlan?lm??t?r. Yap?lan analizlerde, olgular?n NMSÖ-TR toplam puanlar? ile BPHD (Ba?ka bir Parkinson Hastal??? De?erlendirme Ölçe?i oldu?u varsay?lmaktad?r) ölçe?i toplam puanlar? aras?nda pozitif yönde, istatistiksel olarak anlaml? bir ili?ki saptanm??t?r ($r:0.589$, $p<0.001$). Bu yüksek korelasyon, NMSÖ-TR'nin ilgili di?er klinik ölçütlerle uyumlu oldu?unu göstermektedir.

Ayr?ca, NMSÖ-TR puanlar? ile hastal???n evresini belirleyen Hoehn&Yahr evrelemesi aras?nda güçlü bir lineer ili?ki oldu?u belirlenmi?tir ($p<0.001$). Bu bulgu, ölçe?in klinik ciddiyeti do?ru bir ?ekilde yans?tt???n? ve non-motor semptomlar ciddiyetinin Hoehn&Yahr evresi artt?kça yükseldi?ini göstermektedir. Test-tekrar test güvenilirlik analizi 49 olgu ile gerçekte?tirilmi? ve güvenilirlik analizinde **Pearson korelasyon katsay?s?** kullan?lm??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, iç tutarl?l?k ve test-tekrar test yöntemleriyle incelenmi?tir. ?ç tutarl?l????n hesaplanmas?nda, dikotom maddeler için uygun olan KR-20 (Kuder-Richardson 20) formülü kullan?lm??t?r. NMSÖ-TR ölçe?inin genel iç tutarl?l????n?n incelenmesi sonucunda $\alpha=0.802$ güvenilirlik de?eri elde edilmi?tir. Bu de?er, ölçe?in genel olarak yüksek düzeyde iç tutarl?l????a sahip oldu?unu göstermektedir.

Ölçek alt boyutlar?n?n iç tutarl?l?k de?erleri (KR-20) incelendi?inde ise farklı düzeylerde güvenilirlik de?erleri saptanm??t?r:

Gastrointestinal alt boyutu: 0.560

Üriner alt boyutu: 0.355

Cinsel fonksiyon alt boyutu: 0.810

Kardiyovasküler/Dü?me alt boyutu: 0.253

Dikkat/Bellek alt boyutu: 0.430

Alg? problemleri alt boyutu: 0.538

Duygudurum alt boyutu: 0.610

Uyku alt boyutu: 0.509

Diğer alt boyutu: 0.427

Bu bulgular, cinsel fonksiyon alt boyutunun oldukça güçlü bir iç tutarlılığa sahip olduğunu (0.810), ancak üriner ve kardiyovasküler/düme alt boyutların daha düşük tutarlılık gösterdiğini işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Kaynak içerikte ölçeğin faktör yapısına dair detaylı bir bilgi (Açıklayıcı veya Doğrulayıcı Faktör Analizi) bulunmamaktadır. Ancak ölçeğin orijinal yapısının, dokuz farklı alt boyutu içerdiği ve uyarlama çalışması bu alt boyutların iç tutarlılıklarını ayrı ayrı incelediği belirtilmiştir. Bu durum, ölçeğin orijinal yapısının korunduğunu ve alt boyutların klinik olarak tanımlanan non-motor semptomlar alanları temsil ettiğini düşündürmektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Bildirime Dayalı Ölçek (Self-Report/Clinical Rating Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Parkinson Hastaları (PH) tanısı almış hastalar.

Age Group: Yetkinler (PH genellikle ileri yaş grubunda görüldüğünden, PH hastaları).

Population Details: Uyarlama çalışması Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Ölçek maddeleri, hastaların semptomlarının varlığını ve şiddetini belirtmelerine dayalıdır. Derecelendirme sistemi 2 puanlık bir skalaya sahiptir (Kaynaktaki "Derecelendirme: 2" bilgisine dayanarak).

Anahtar Kelimeler

Parkinson, NMS, Nörolojik Değerlendirme, Hoehn&Yahr, KR-20, İç Tutarlılık, Adaptasyon, Tıpta Uzmanlık Tezi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut değildir.

Correspondence Address: Burcu Bulut, Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İstanbul (Tez referansına dayanarak).

Şzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2016 (Uyarlama çalışması'nın tamamlanma yılı).

Şzinler ve Ücret: Şzin ve ücret bilgisi kaynakta belirtilmemiştir. Ancak ölçeğin Türkçe versiyonu, Tıpta Uzmanlık Tezi kapsamında geliştirilmi ve YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişime açılmıştır.

The original PDF can be downloaded here: non-motor-semptomlar-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Bulut, B. (2016). *Parkinson Hastalığı Non-motor Semptomlar (motor olmayan bulgular) Ölçeği Türkçe versiyonunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması*. (Tıpta uzmanlık). Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İstanbul. Tez, YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Non-Motor Semptomlar Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Salya

Tat/Koku

Yutma

Bulantı/Kusma

Konstipasyon